

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу **Кузенкова Євгенія Олеговича** на тему «**Методика застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом**», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність. Система фізичного виховання у закладах вищої освіти має бути надійним підґрунтям високого рівня розумової працездатності та інтелектуального розвитку студентів у процесі навчання, залучення їх до систематичних занять фізичними вправами і спортом, формування потреби у фізичному розвитку для забезпечення їх фізичного й морального здоров'я та ефективності майбутньої професійної діяльності. Однак, спираючись на результати досліджень багатьох вчених, дисертант справедливо зазначає, що сучасна система фізичного виховання у закладах вищої освіти є недостатньо ефективною з позиції фізичного вдосконалення студентів.

Перспективним напрямком вдосконалення чинної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є впровадження спортивно орієнтованої форми організації фізичного виховання з урахуванням вільного вибору студентами виду спорту. При цьому слід враховувати популярність виду спорту серед студентів, можливості навчально-спортивної бази освітнього закладу та наявність фахівців з видів спорту у викладацькому складі кафедри фізичного виховання. Спираючись на зазначене, Кузенков Євгеній Олегович зазначає, що одним із ефективних видів фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти є баскетбол, що характеризується високою динамічністю та емоційністю, великим арсеналом рухових дій та варіативністю їх застосування, доступністю для осіб різного рівня підготовленості та простотою умов для організації занять, а тому має змогу вирішувати освітні, оздоровчі і виховні завдання фізичного виховання студентів. Крім розвитку основних фізичних якостей у студентів, баскетбол дає можливість виховувати морально-вольові якості, правила соціальної поведінки, забезпечує формування необхідних і корисних у повсякденному житті та праці рухових умінь і навичок. Поряд із цим, за даними автора, впровадження технічного обладнання в освітній процес із фізичного виховання підвищує розвивальний ефект фізичних вправ завдяки можливості цілеспрямованого впливу на рухові якості в єдності з навчанням техніки, точного дозування параметрів фізичних навантажень та збільшення моторної щільності занять. Тому розробка технічного обладнання та методики його використання для вирішення завдань рухової підготовки студентської молоді засобами баскетболу є надзвичайно важливою.

З огляду на це тема дисертаційної роботи Кузенкова Є. О. «Методика застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом» є актуальною для теорії та практики фізичного виховання студентів закладів вищої освіти України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження Кузенкова Є. О. є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти». Робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики фізичного виховання факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я, відповідає паспорту спеціальності п. 13 «Моніторинг, контроль і оцінювання результатів навчання фізичної культури, основ здорового способу життя». Роль автора полягає в: аналізі сучасних тенденцій організації занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти, особливостей розвитку рухових якостей студентської молоді та можливостей застосування технічного обладнання під час занять баскетболом, дослідженні мотивації, показників фізичного розвитку та рухової підготовленості студентів, що визначають ефективність ігрових дій у баскетболі; розробці технічного обладнання та методики його застосування для розвитку рухових якостей студентської молоді під час занять баскетболом; визначенні критеріїв оцінювання рухової підготовленості студентів та перевірці ефективності впровадження методики застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом.

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова (протокол № 7 від 19 жовтня 2015 року) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні протокол № 3 від 29 березня 2016 року).

Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, підтверджується необхідним і достатнім обсягом фактичного матеріалу та обсягом вибірки. Зібраний у результаті педагогічних тестувань матеріал оброблено адекватними методами статистичного аналізу і представлено в роботі достатньою кількістю таблиць, дані яких дозволяють стверджувати про достовірність зроблених висновків та практичних рекомендацій.

В дисертаційній роботі здобувачем використано відповідні методи дослідження: теоретичні (аналіз і узагальнення наукової, навчально-методичної літератури та досвіду передової практики, педагогічне моделювання); емпіричні (анкетування, педагогічне спостереження, тестування, медико-біологічні методи (антропометрія та фізіометрія); педагогічне тестування; педагогічний експеримент); методи математичної статистики.

Проведення дисертантом поетапного дослідження дало змогу узагальнити та систематизувати отримані дані, розробити практичні рекомендації, дійти закономірних висновків. Цифрові показники свідчать про достовірність наукових положень дисертаційної роботи. Сформульовані висновки теоретично обґрунтовані.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

вперше розроблено портативні тренажерні пристрої для реалізації завдань рухової підготовки студентів засобами баскетболу в освітньому процесі фізичного виховання; розроблено, теоретично обґрунтовано методику

застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом та експериментально перевірено її ефективність; запропоновано критерії оцінювання рухової підготовленості студентів у процесі занять баскетболом з використанням тренажерів та урахуванням рівня ігрової майстерності; визначено організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності розвитку рухових якостей студентів засобами баскетболу із застосуванням тренажерного обладнання;

удосконалено процес рухової підготовки студентів закладів вищої освіти на заняттях з фізичного виховання;

подальшого розвитку набули питання щодо особливостей навчання баскетболу, підвищення мотивації та рухової підготовленості студентів на заняттях фізичними вправами; застосування тренажерів у фізичному вихованні студентської молоді.

Теоретична і практична значущість дослідження полягає у розробці та впровадженні методики застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом в освітній процес фізичного виховання закладів вищої освіти: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (довідка № 413 від 22 травня 2019 року), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 19 від 24 червня 2019 року).

Теоретико-методичні положення та практичні результати дослідження можуть бути використані в процесі фізичного виховання студентів, під час викладання дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання», «Теорія і методика викладання баскетболу», «Спортивні споруди та обладнання» для студентів факультетів фізичного виховання, а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів фізичного виховання. Практичний доробок дослідження може бути адаптований для освітнього процесу фізичної культури учнівської молоді, зокрема впроваджуватися на уроках фізичної культури та секційних заняттях з баскетболу для школярів в умовах закладів загальної середньої освіти.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження відображено в 11 публікаціях, серед них 5 статей у фахових наукових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному фаховому науковому виданні, 1 публікація апробаційного характеру та 4 публікації, що додатково відображають результати дослідження.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з переліку умовних скорочень, вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел (241 найменування, із них 8 іноземною мовою), додатків і викладена на 203 сторінках, з яких 161 сторінка основного тексту. Робота містить 15 таблиць, 11 рисунків та 1 додаток.

У **вступі** дисертантом обґрунтовано актуальність теми, представлено зв'язок дослідження з науковими програмами, планами і темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; розкрито наукову

новизну та практичне значення отриманих результатів; подано інформацію про апробацію результатів та публікації за матеріалами дисертаційного дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи розвитку фізичних якостей студентів у процесі фізичного виховання» проаналізовано сучасні тенденції в організації фізичного виховання у закладах вищої освіти, розглянуто основні підходи до фізичної підготовки студентської молоді засобами баскетболу та вивчено досвід використання технічного обладнання у процесі занять з баскетболу. Дисертантом виокремлено основні недоліки сучасної системи фізичного виховання студентів, серед яких: консервативний зміст, засоби, методи та стандартизовані форми, низька прикладність та професійна спрямованість занять фізичними вправами, недостатнє впровадження інноваційних технологій навчання, додаткового технічного обладнання для вирішення педагогічних завдань.

У другому розділі «Обґрунтування технології застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентів засобами баскетболу» викладено загальну методiku дослідження; представлено результати анкетування студентів та опитування викладачів фізичного виховання закладів вищої освіти, що доповнюють дані теоретичного дослідження та розкривають особливості мотивації молоді, практичний досвід організації навчання баскетболу в процесі фізичного виховання; подано результати оцінювання фізичного розвитку та рухової підготовленості студентів; описано особливості конструювання та принципи роботи тренажерів для розвитку рухових якостей студентів засобами баскетболу; розроблено й теоретично обґрунтовано методiku застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом.

За результатами анкетування дисертантом виявлено, що понад 95 % опитаних студентів вважають секційну форму організації занять з фізичного виховання з вільним вибором студентами виду спорту або рухової активності найоптимальнішою. При цьому 76 % студентів виявили бажання займатися у секції з баскетболу з використанням сучасного технічного обладнання.

На основі проведених досліджень на констатувальному етапі педагогічного експерименту та з метою підвищення ефективності освітнього процесу з фізичного виховання дисертантом запропоновано чотири спеціальні тренажерні пристрої для занять з баскетболу та розроблено методiku їх застосування.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності впровадження методики застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом» представлено критерії оцінювання рухових якостей студентів у процесі занять баскетболом з використанням тренажерів; подано результати формульованого етапу педагогічного експерименту щодо ефективності впровадження методики застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом. Дисертантом запропоновано інструментарій оцінювання досягнень студентів у

процесі занять баскетболом з використанням тренажерів, що представлено системою критеріїв, показників та рівнів.

З метою впровадження та перевірки ефективності методики застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді в процесі занять баскетболом проведено формувальний етап педагогічного експерименту, де взяло участь 169 студентів (54 дівчини та 115 хлопців), з яких було сформовано експериментальну (ЕГ) та контрольну (КГ) групи, до яких увійшло 127 та 42 особи відповідно. Студенти ЕГ займалися баскетболом з використанням тренажерів в умовах секційних занять, студенти КГ займалися за традиційною програмою секційних занять з баскетболу та мали початковий рівень володіння технікою гри. Студентів ЕГ поділено на підгрупи ЕГ1 (n=69) та ЕГ2 (n=58), куди входили студенти і студентки з початковим та високим рівнем ігрової майстерності відповідно.

Експериментальна перевірка ефективності авторської методики засвідчила покращення рівня розвитку рухових якостей студентів ЕГ, проте достовірними виявилися прирости показників швидкості та спритності у студентів ЕГ1, швидкісно-силових якостей – у студентів усіх груп. Зафіксовано достовірну динаміку швидкості у студенток ЕГ1 та ЕГ2, спритності у студенток ЕГ1, швидкісно-силових якостей – у студенток ЕГ1, ЕГ2 та КГ. Констатовано наявність позитивної достовірної динаміки рівня володіння технікою баскетболу юнаків та дівчат усіх досліджуваних груп, проте прирости показників технічної підготовленості вищі у студентів ЕГ.

Підтверджено позитивну динаміку всіх показників фізичного розвитку студентів і студенток усіх досліджуваних груп, однак достовірними є прирости показників життєвого та силового індексів, що доводить позитивний вплив баскетболу на функціональні резерви дихальної та м'язової систем організму тих, хто займається. Підтверджено розвивальний та оздоровчий ефект занять баскетболом з використанням технічного обладнання, встановлено достовірну динаміку розвитку рухових якостей та технічної підготовленості студентів експериментальних груп.

Дисертаційна робота є завершеною працею. Автореферат за змістом відтворює основні положення дисертаційної роботи та є ідентичним.

Оцінюючи загалом дисертаційну роботу, дозволю собі зробити наступні зауваження та побажання:

1. За авторською методикою застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом використовувалися такі засоби: підвідні вправи, підготовчі вправи та технічні прийоми гри. У розділі 2.3. дисертації під час опису моделі процесу рухової підготовки студентської молоді на заняттях з баскетболу з використанням тренажерів у якості засобів перелічено фізичні вправи, що відносяться до техніки гри (передачі, кидки, ведення, ловіння, перехоплення, підбори, відбори тощо), підвідні та спеціально підготовчі вправи, а також тренажери як додатковий засіб фізичного виховання. Хотілося б почути, за якими ознаками здійснювалася класифікація засобів та бажано було б представити перелік конкретних фізичних вправ для розвитку фізичних якостей студентів.

2. Дисертант зазначає, що методика застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом включала використання методів інтервальної вправи (повторно-серійного методу) та комбінованої вправи (колового, ігрового та змагального методів). Варто було б обґрунтувати, чому саме ці методи розвитку фізичних якостей були застосовані у авторській методиці і на які джерела (на яку класифікацію) спирався дисертант, застосовуючи ці методи.

3. У дисертаційній роботі у таблицях 3-го розділу достовірність різниці між показниками досліджуваних груп представлено рівнями значущості (p), хоча бажано було б навести ще й емпіричні і критичні значення t-критерію Стьюдента.

4. Із дисертаційної роботи та з тексту автореферату не досить зрозумілим є порядок формування ЕГ і КГ, а також порядок організації занять у секціях з баскетболу у ЕГ і КГ (де проводилися заняття, скільки годин на тиждень, хто проводив заняття у групах).

5. Під час опису тренажерного обладнання варто було б навести дані про перевірку на надійність, інформативність та об'єктивність.

6. Варто було б навести інформацію про вимоги до техніки безпеки під час використання розробленого тренажерного обладнання на заняттях баскетболом зі студентами.

Слід відзначити, що вказані зауваження не знижують наукової цінності та практичної значущості дисертаційної роботи.

Висновок. Дисертаційне дослідження Кузенкова Євгенія Олеговича на тему «Методика застосування технічного обладнання для розвитку рухових якостей студентської молоді у процесі занять баскетболом» є актуальним, самостійним і завершеним, має наукову новизну, теоретичну і практичну значущість, що в сукупності вирішує конкретні наукові завдання в галузі фізичного виховання. Структура, зміст дисертації, отримані результати та наведені висновки відповідають вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567, а її автор заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент

доцент кафедри фізичного виховання,

спеціальної фізичної підготовки і спорту

Житомирського військового інституту імені С.П. Корольова

доктор педагогічних наук, доцент

К. Пронтенко

Підпис Пронтенка К. засвідчую

Начальник відділу персоналу та стройового

підполковник

О. Ковальчук